

श्री. अमोलक जैन विद्या प्रसारक मंडळाचे

**श्रीमती शां. कां. गांधी कला, अमोलक विज्ञान व प. हि. गांधी वाणिज्य महाविद्यालय कडा
ता. आष्टी जिल्हा बीड ४१४२०२**

भूगोल विभाग

**प्रा. उध्दव एकनाथ चव्हाण
(विद्यावाचस्तपती)**

हवामानशास्त्र व सागरशास्त्र

S.Y.B.A. 2020-2021

हवामानशास्त्र Paper-VI Marks: 30

- ❖ हवा आणि हवामान: व्याख्या, हवामानशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती.
- ❖ हवामानशास्त्राचे महत्त्व,
- ❖ हवामान आणि हवामानातील घटक,
- ❖ वातावरणाची रचना आणि संघटना.
- ❖ सौरऊर्जा आणि तापमान: सौरऊर्जा आणि तपमान व्याख्या.
- ❖ पृथ्वीचे ताप संतुलन,
- ❖ सौर ऊर्जेच्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक,
- ❖ तपमानाचे वितरण, उभे (अनुलंब), क्षितिजसमांतर आणि हंगामी. तापमान कक्षा,

- ❖ वातावरणाचा दाब आणि वारे: बाष्पीभवन आणि संक्षेपण, जल चक्र, पर्जन्यवृष्टीचे प्रकार, पावसाची जागतिक आकृतीबंध: प्रादेशिक आणि हंगामी वितरण.
- ❖ वायूराशी आणि सीमा: संकल्पना, वर्गीकरण आणि गुणधर्म.
- ❖ वातावरणीय आवर्त, उष्णकटिबंधीय आणि समशीतोष्ण चक्रीवादळ, गडगडाटी वादळे आणि वादळ.
- ❖ मानवी जीवनात हवामानाची भूमिका,
- ❖ वातावरणातील प्रदूषण आणि जागतिक तापमानवृद्धी, सामान्य कारणे, परिणाम आणि नियंत्रणाचे उपाय.

सागरशास्त्र Paper-VIII Marks: 30

- ❖ सागरशास्त्र परिचय: व्याख्या, स्वरूप आणि व्याप्ती,
- ❖ महासागर तळरचना,
- ❖ उपसागरी सामान्य भूआकार संकल्पना,
- ❖ भूखंड मंच किंवा समुद्रबुड जमीन,
- ❖ खंडांत उतार, अगाध सागरी तळ/ मैदाने,
- ❖ महासागरीय गर्ता आणि डोह,
- ❖ हायपोसोब्राफिक वक्र,
- ❖ महासागर तळरचना, अटलांटिक, प्रशांत आणि हिंद महासागर.
- ❖ समुद्राच्या पाण्याची क्षारता, त्याचा अर्थ, क्षारतेची कारणे, सागरी पाण्याच्या क्षारतेवर परिणाम करणारे घटक,
- ❖ जगात क्षारतेचे वितरण,

❖ महासागरी जलाच्या तपमानावर परिणाम करणारे घटक,

❖ महासागरीजलाच्या तपमानाचे वितरण.

❖ सागरी निक्षेप, उथळ व खोल सागरी निक्षेप,

❖ प्रवाळ व त्याचे प्रकार.

❖ महासागर भविष्यातील संसाधनांचे भांडार.
